

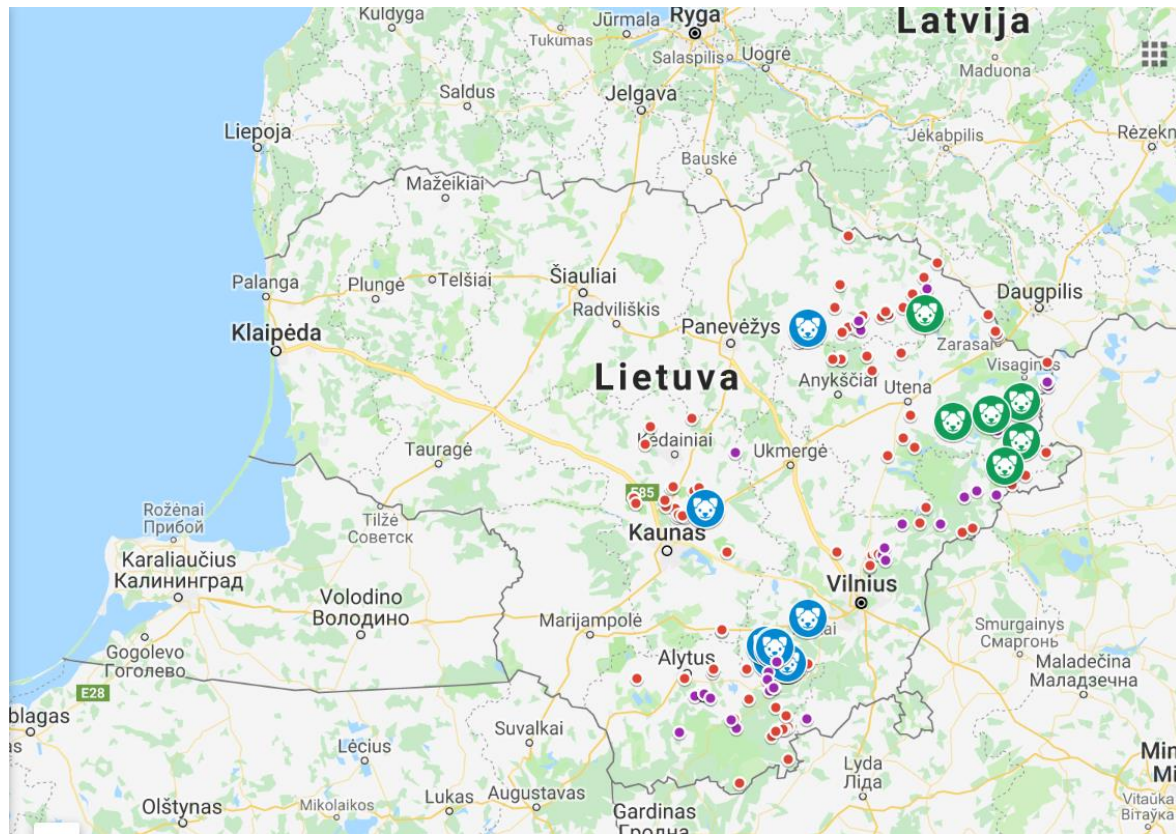
Afrikinis kiaulių maras Lietuvoje: patirtis ir iššūkiai. Afrikinio kiaulių maro kompetencijų centras.

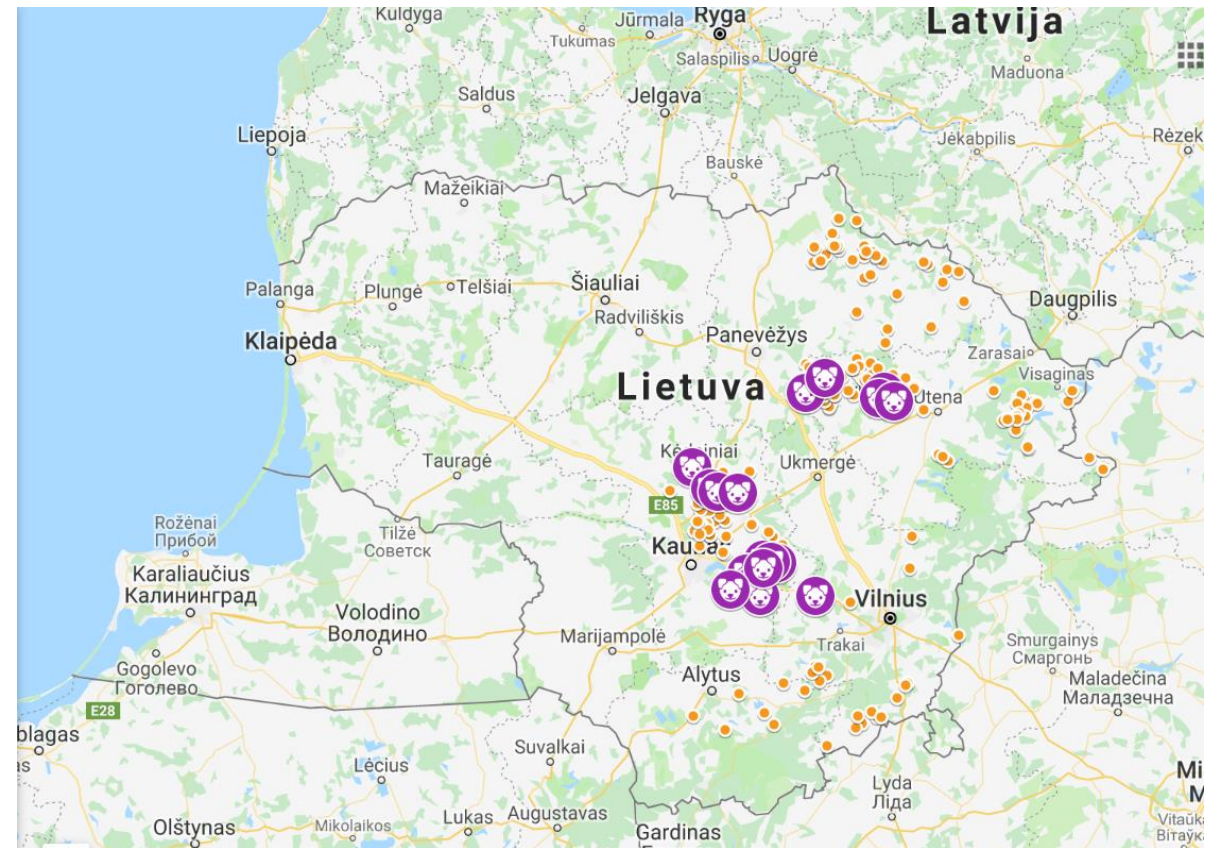
Prof. dr. Alvydas Malakauskas
Veterinarinės patobiologijos katedra
Veterinarijos akademija, LSMU
Vilnius 2018 11 07

Kiaulių ir šernų AKM paplitimas Lietuvoje

2014/2015 m.

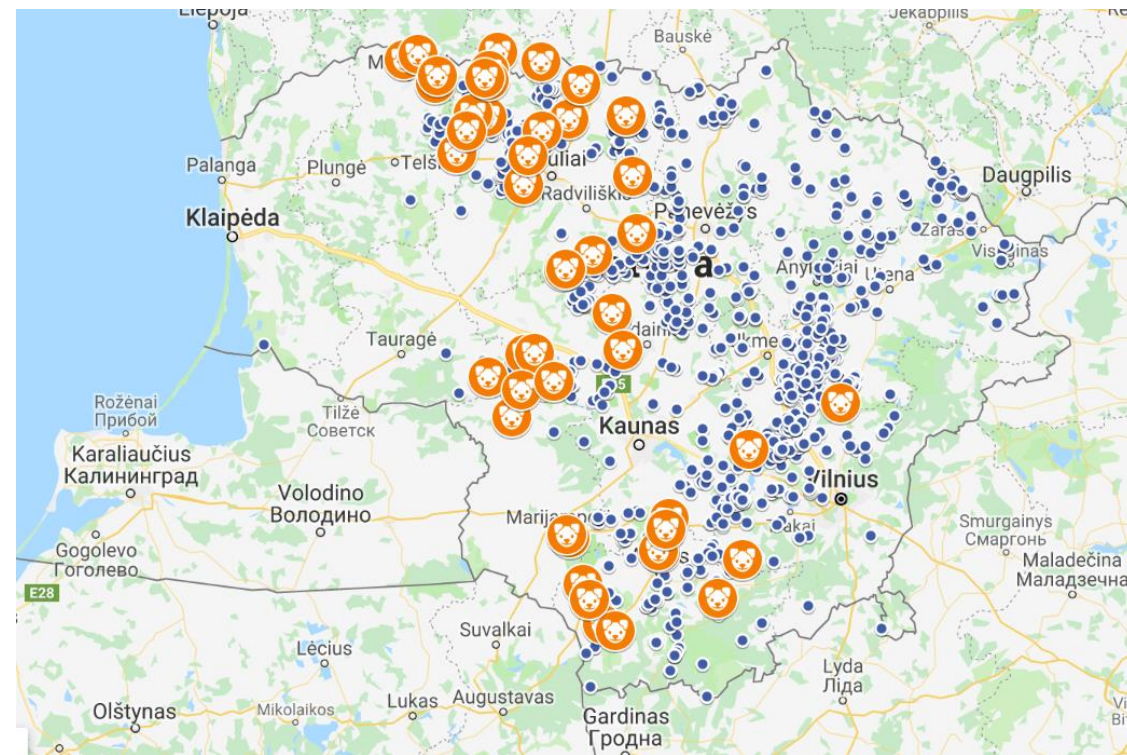
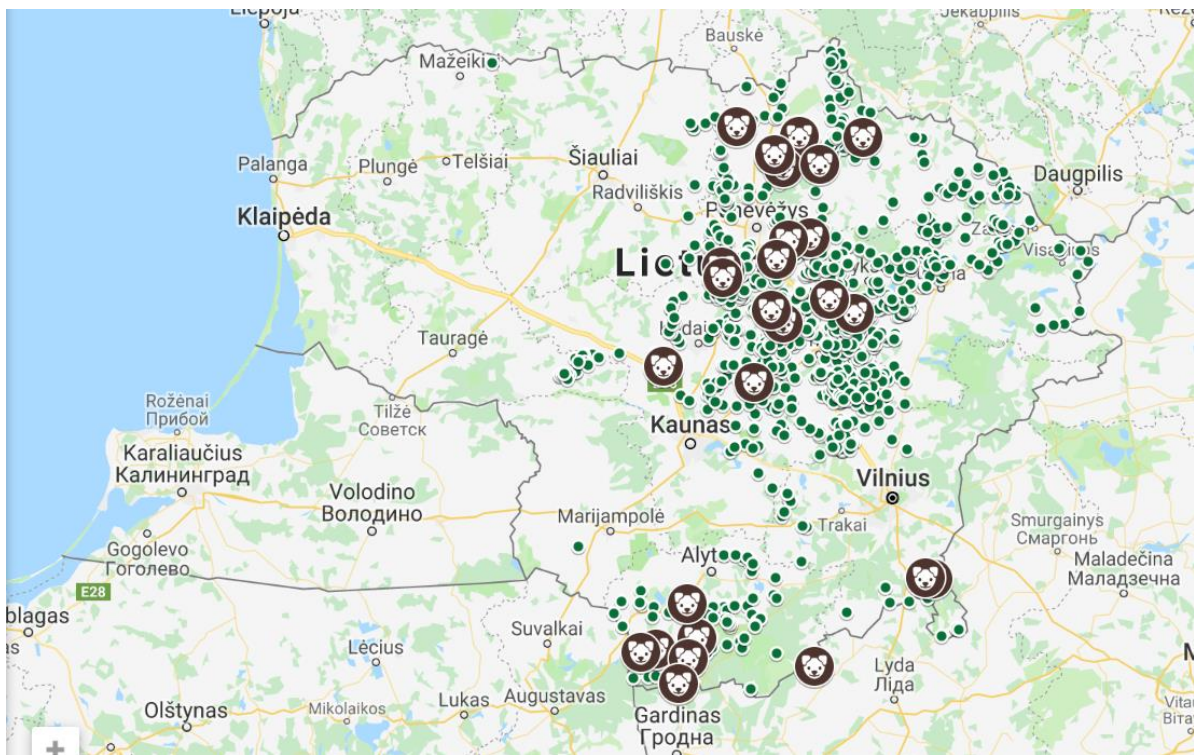
2016 m.

Kiaulių ir šernų AKM paplitimas Lietuvoje

2017 m.

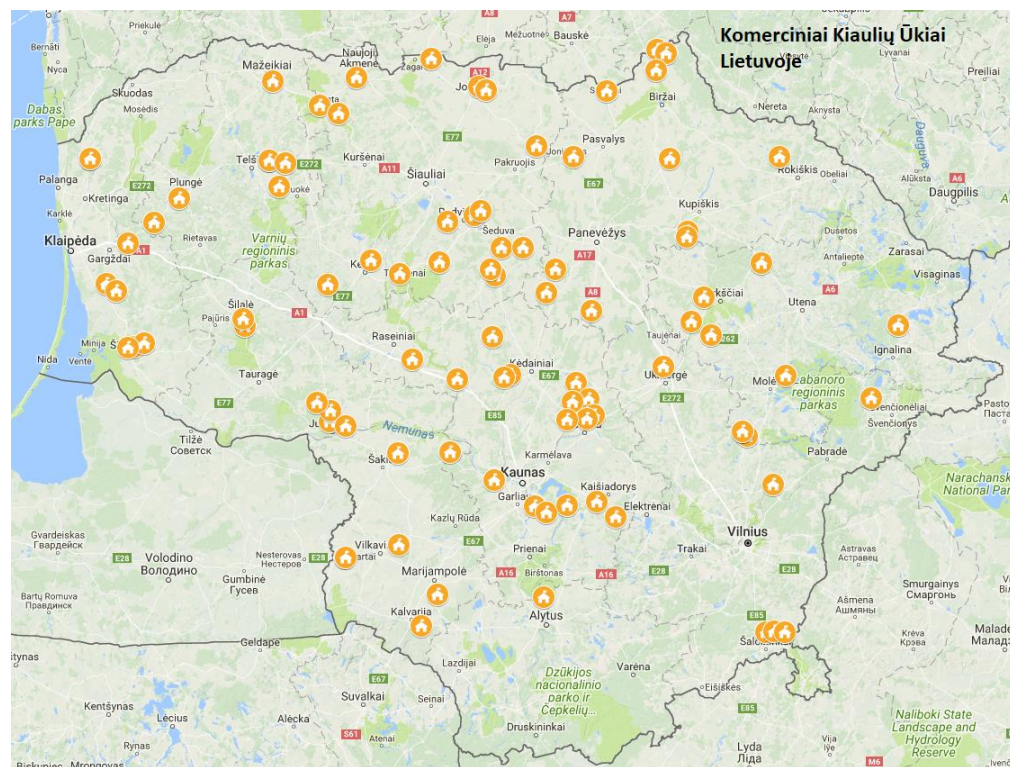
2018 m.

Savivaldybė	Kiaulių skaičius nuo 1 iki 10		Kiaulių skaičius nuo 11 iki 100		Kiaulių skaičius nuo 101 iki 500		Kiaulių skaičius nuo 501 iki 1000		Kiaulių skaičius virš 1000		Iš viso	
	Laikytojų skaičius	Kiaulių skaičius	Laikytojų skaičius	Kiaulių skaičius	Laikytojų skaičius	Kiaulių skaičius	Laikytojų skaičius	Kiaulių skaičius	Laikytojų skaičius	Kiaulių skaičius	Laikytojų skaičius	Kiaulių skaičius

Respublikoje: 13246 40559 381 7982 19 4412 5 3461 35 494076 13686 550490

Kiaulių ūkiai (virš 100 kiaulių) Lietuvoje 2018 m.

Kiaulių skaičius nuo 1 iki 10		Kiaulių skaičius nuo 11 iki 100		Kiaulių skaičius nuo 101 iki 500		Kiaulių skaičius nuo 501 iki 1000		Kiaulių skaičius virš 1000		Iš viso		
Laikytojų	Kiaulių	Laikytojų	Kiaulių	Laikytojų	Kiaulių	Laikytojų	Kiaulių	Laikytojų	Kiaulių	Laikytojų	Kiaulių	
Respublikoje:	13246	40559	381	7982	19	4412	5	3461	35	494076	13686	550490

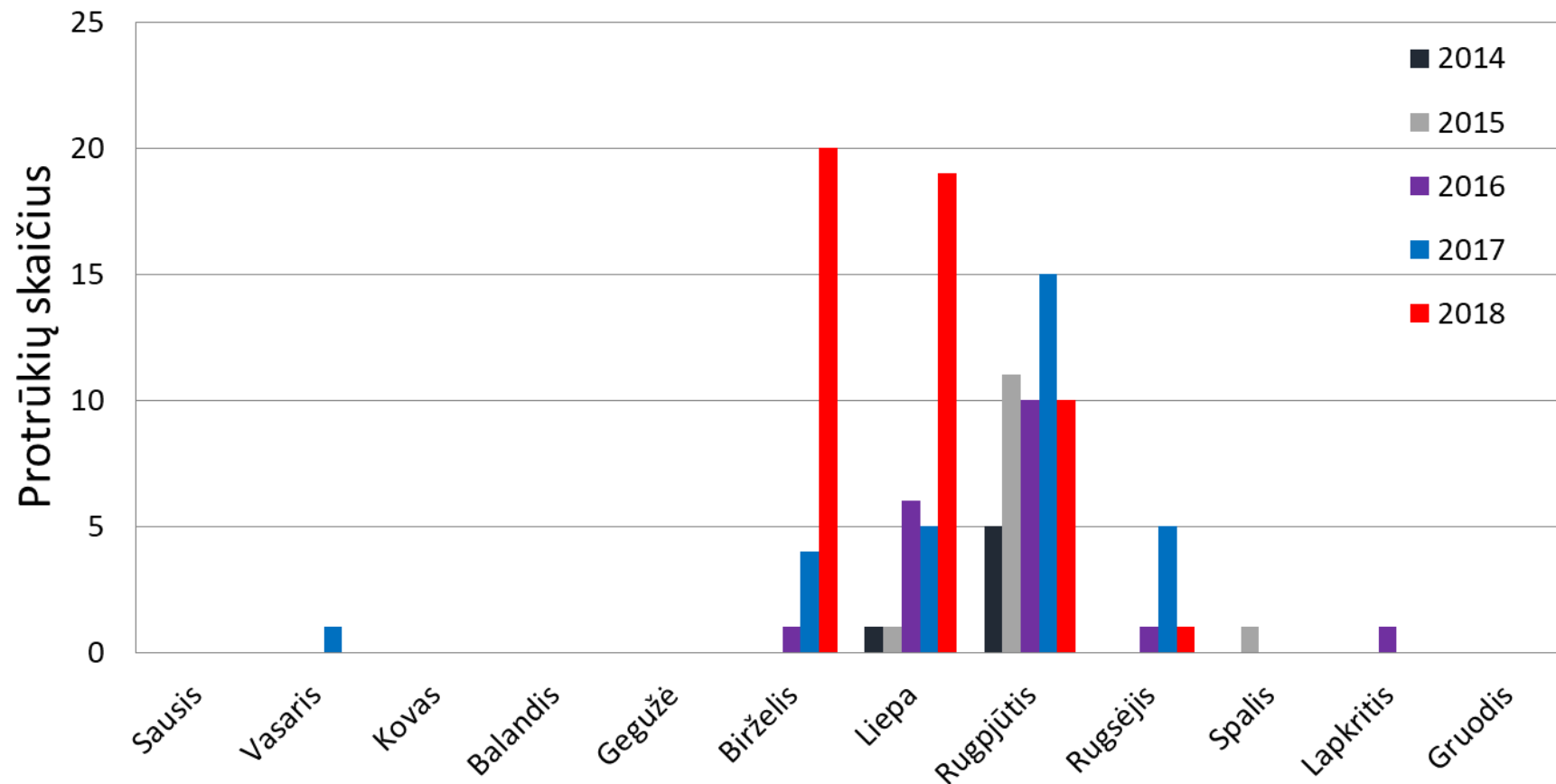
Afrikinis kiaulių maras Lietuvoje: esama situacija

Metai	Židinių skaičius kiaulių laikymo vietose Nekomerciniai + komerciniai ūkiai	AKM teigiamų šernų (teigiamų %)
2014	5 + 1 (sunaikintos 6 + 19217 kiaulės)	76 (0,25)
2015	13 (sunaikintos 52 kiaulės)	203 (0,55)
2016	19 (sunaikintos 76 kiaulės)	578 (1,13)
2017	28 + 2 (sunaikinti 110 + 24500 kiaulių)	2737 (5,4)
2018	41 + 10 (sunaikinta 2400 + 20 171 kiaulių)	2863(6,9)

VMVT ir NMVRVI duomenys

Afrikinis kiaulių maras Lietuvoje: iššūkiai

Kiaulių AKM židiniai

AKM kontrolė Lietuvoje

- Palyginti sėkminga
 - Lėtai plinta šernų populiacijoje
 - Sėkmingai kontroliuojama kiaulių populiacijoje
 - Praktiškai nėra antrinių židinių
- Prevencijos efektyvumo didinimas
 - Turimų epidemiologinių duomenų analizė
 - Epidemiologinių duomenų pagrindu sustiprinta kontrolė
 - Biologinės saugos stiprinimas!!!

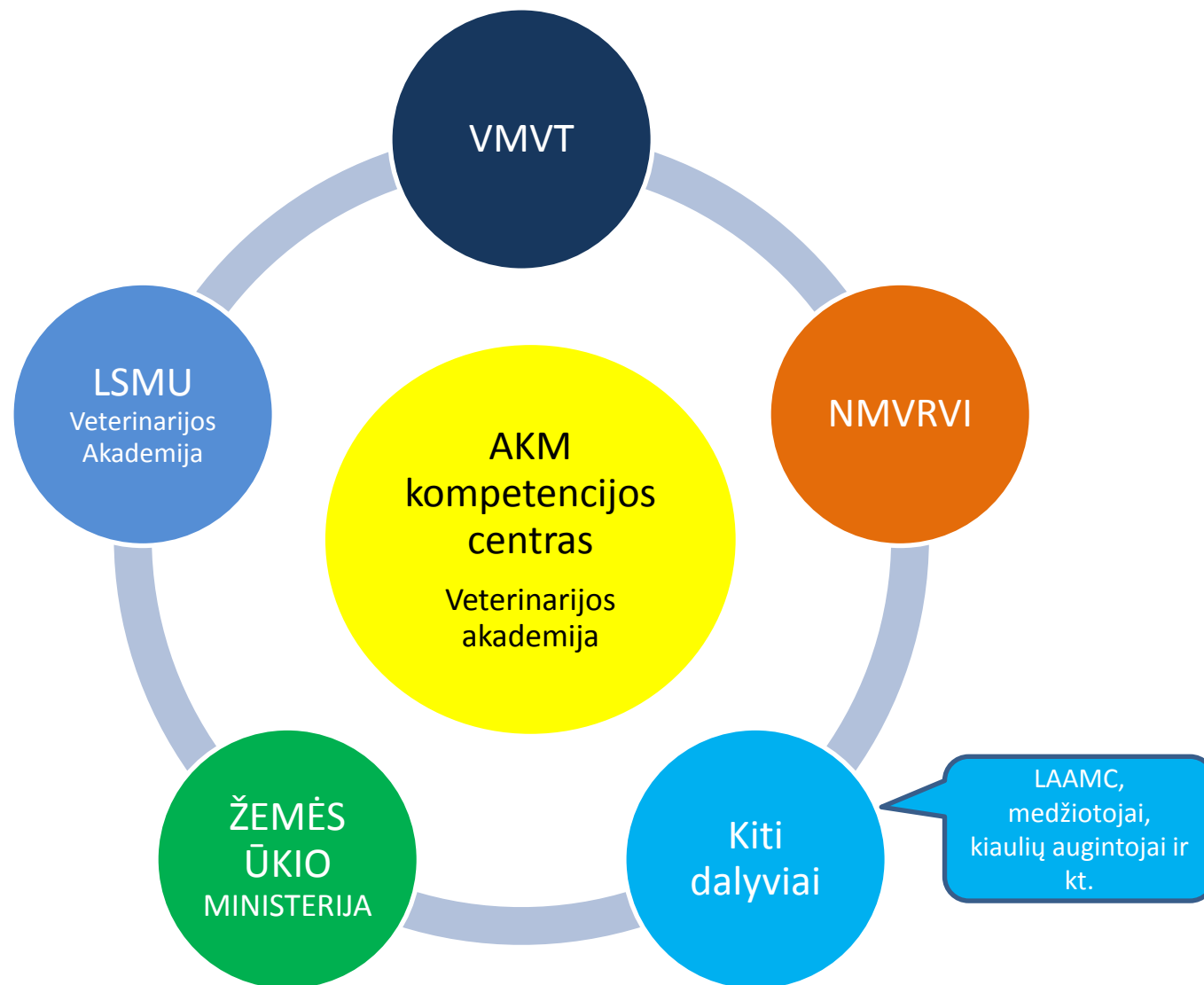
Afrikinio kiaulių maro funkcinis kompetencijos centras

Tikslas

- Konsoliduoti turimas kompetencijas AKM prevencijai ir kontrolei
- Mokslinė ekspertizė
- Mokymai
- Epidemiologinis centras

Veikla

- Atviras visiems!
- Švietimas ir mokymai
- Mokslinė veikla
- Bendradarbiavimas su užsienio partneriais
- Centras įkurta prie Veterinarinės patobiologijos katedros Veterinarijos Akademijoje

Afrikinio kiaulių maro funkcinis kompetencijos centras

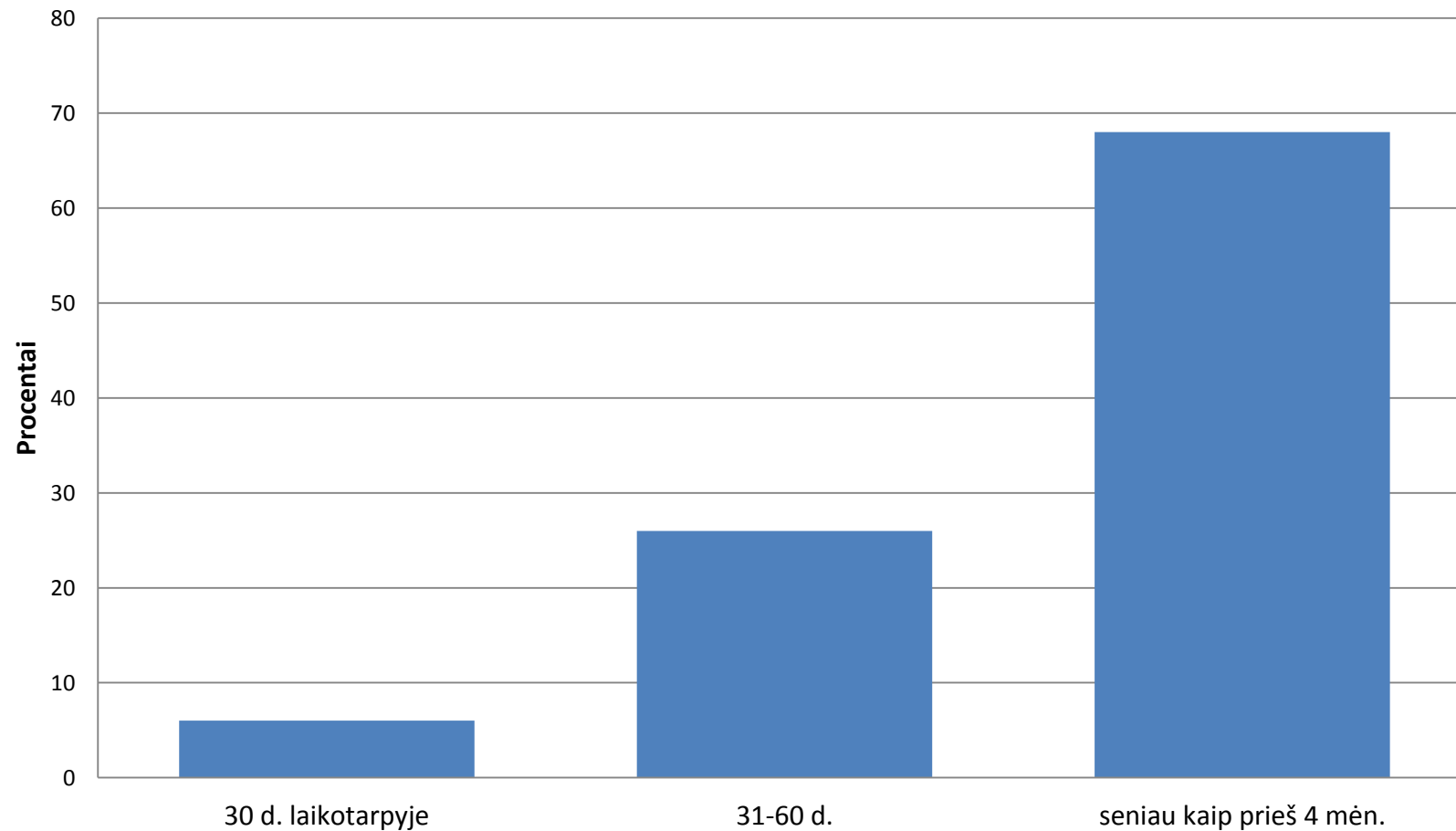
- Artimiausi uždaviniai
 - Mokymai ir patirties sklaida
 - Biosauga!
 - Duomenų analizė
 - Lietuvoje sukauptų epidemiologinių duomenų analizė
- Biosaugos stiprinimas
 - Kiaulių augintojams – esamos kompetencijos įvertinimas ir pagalba šalinant biosaugos trūkumus
 - Medžiotojams – padėti užtikrinti AKM viruso valdymą šernų populiacijose
 - Nugaišusių šernų efektyvus ir tinkamas likvidavimas
 - Biosaugos laikymasis medžioklės būreliuose
- Pasidalinta AKM kontrolės patirtimi
 - Slovėnija, Pietų Korėja

Vykdomi tyrimai

- Projektas „Afrikinio kiaulių maro epidemiologinių ir laboratorinių tyrimų analizė, ligos plitimo prognozė, rizikos analizė ir ligos valdymo strategija laukinėje faunoje ir kiaulių laikymo vietose Lietuvos Respublikoje“
 - Remia ŽŪM, MT-17-8/PRM1770, vykdymo laikas – 2017-2019 metai, Vadovas prof. dr. A. Stankevičius.
- Projekto partneriai:
 - Imunologijos laboratorija, Mikrobiologijos ir virusologijos institutas, bei Veterinarinės patobiologijos katedra, Veterinarijos akademija LSMU
 - Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas
 - Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras
 - Bendradarbiaujama su VMVT
- Preliminarūs rezultatai:
 - AKM antikūnus turinčių sumedžiotų šernų skaičius iki 2018 metų vidurio padidėjo beveik 20 kartų (iki 8,2 proc.)
 - 2018 m. panaudojant GPS (Globalaus pozicionavimo sistemų) įrangą bei termovizines kameras individualiam ir grupiniam šernų stebėjimui nustatyta, kad judėjimo distancijos trumpos, iš mitybos į dienojimo vietas minėtuose miškuose ir buvo 1-5 km
 - Paros judėjimas apima keliones į mitybos vietą ir grįžimo į poilsio/slėpimosi/dienojimo vietą
- Tyrimai tęsiami

AKM rizikos ir prevencijas veiksniai

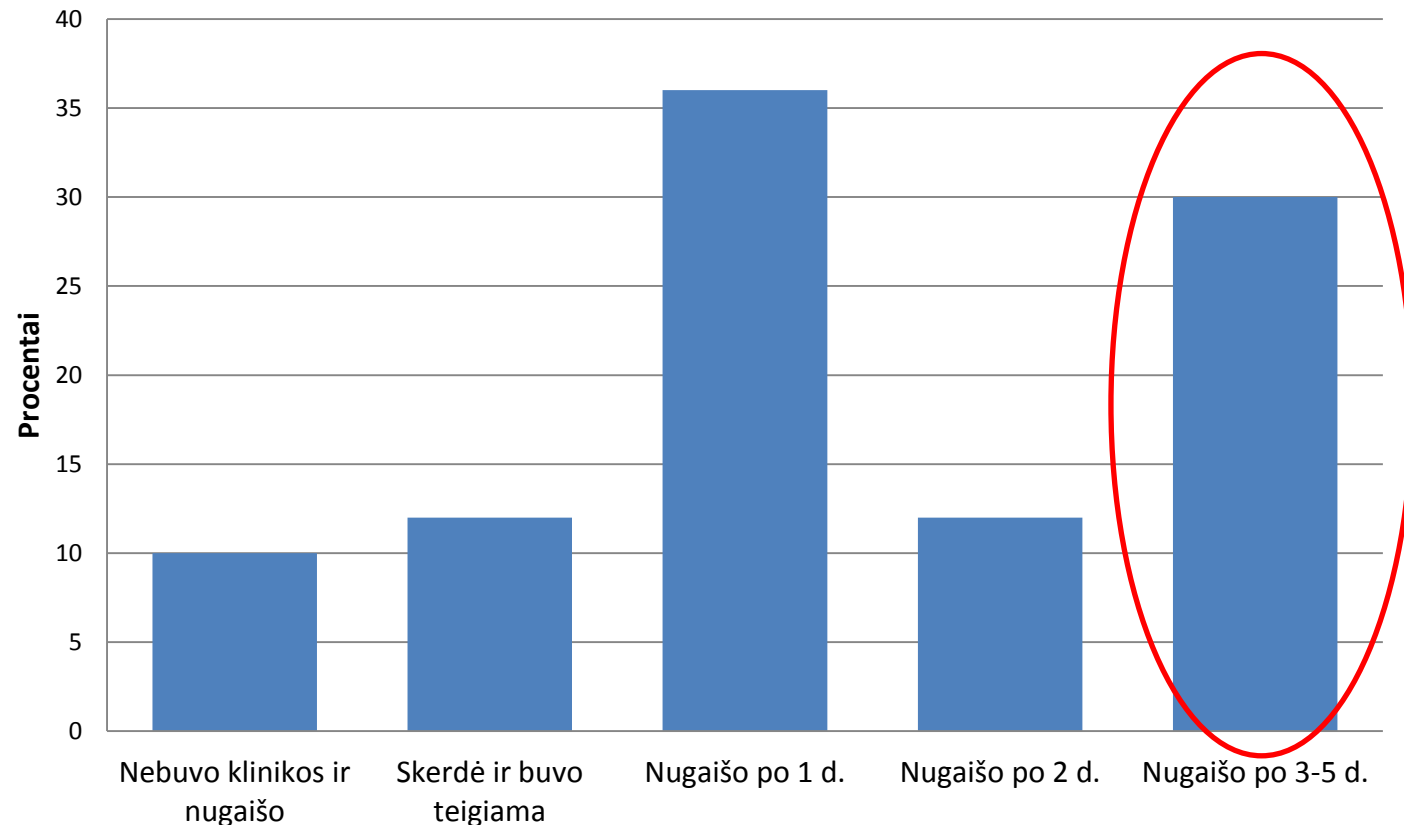
VMVT patikrinimai ūkiuose iki protrūkio datos (N= 50)

AKM rizikos ir prevencijos veiksniai

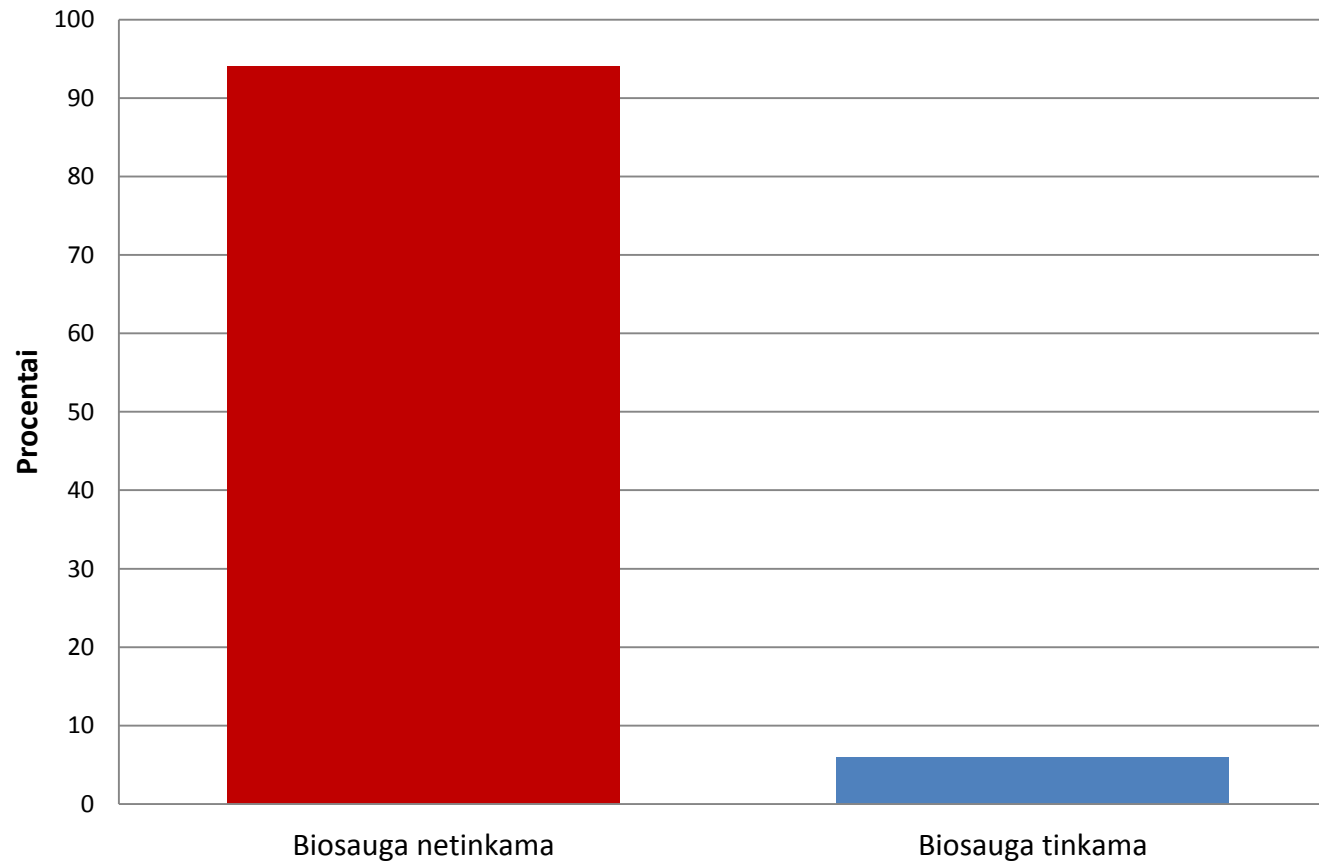
Laikas nuo klinikinių požymių pasireiškimo iki gaišimo ar skerdimo (N= 50)

- Klinikiniai požymiai nespecifiniai: neėda, apatiškos, gali būti arba ne pakilusi temperatūra

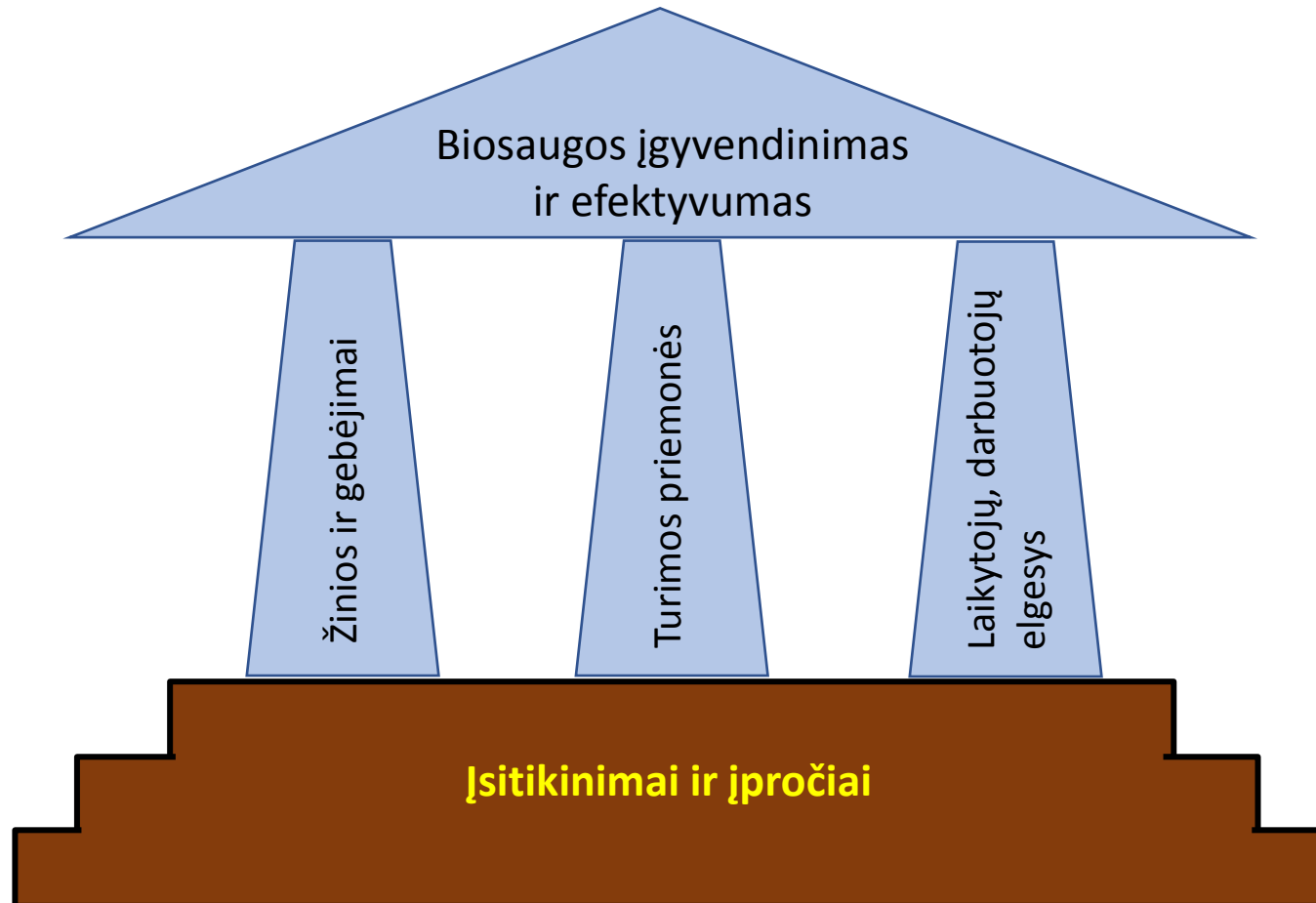

AKM rizikos ir prevencijos veiksniai

Biosaugos vertinimas AKM židiniuose (N= 50)

Biosaugos įgyvendinimo efektyvumą įtakojojantys veiksniai

Ūkininkų žinios apie biosaugą ir veterinarijos gydytojų svarba

- Farmers knowledge (%) on biosecurity (being able to give an explanation of the term 'biosecurity') and the auto-evaluation of their knowledge (%) of 218 pig, 279 cattle and 61 poultry farmers.

	Pigs	Cattle	Poultry	Total
Description of the term biosecurity				
Fully correct ^a	8.3	2.1	8.2	5.3
Partly correct ^a	35.4	15.3	18.0	23.4
Not correct ^a	56.3	82.6	73.8	71.3
Auto-evaluation of knowledge				
Very good	4.3	3.1	2.4	3.5
Good	49.7	34.1	65.9	43.4
Average	39.1	47.8	19.5	41.6
Poor	5.3	12.8	12.2	9.7
Very poor	1.6	2.2	0.0	1.8

^a Fully correct: explanation contained both parts of biosecurity: 'preventing pathogens from entering a farm' and 'reducing the spread of pathogens within a farm'. Partly correct: explanation contained only one part of biosecurity or correct examples. Not correct: all others.

(Laanen et al., 2014)

- **Veterinarijos gydytojo supratimas ir požiūris į biosaugą reikšmingai įtakoja biosaugos priemonių įgyvendinimą ūkiuose.**

(Renault et al., 2017)

Ačiū už dėmesį!